

Практичний посібник з організації роботи Регіональної платформи взаємодії безпекових служб та громадськості

01

Що таке «Діалог безпеки»?

02

Що таке Регіональна платформа взаємодії безпекових служб та громадськості, її місія та завдання?

03

Який основний склад Регіональної платформи?

04

Хто такий координатор Регіональної платформи?

05

Який порядок створення та діяльності Регіональної платформи?

2020

Зміст

Вступ	4
Що таке «Діалог безпеки»?	5
Що таке Регіональна платформа взаємодії безпекових служб та громадськості, її місія та завдання?	5
Який основний склад Регіональної платформи?	6
Хто такий координатор Регіональної платформи?	7
Який порядок діяльності Регіональної платформи?	8
Які критерії прийнятності звернень/інформації, яка може бути винесена на розгляд платформи?	13
Як оформлюється рішення Регіональної платформи?	14
Який порядок створення Регіональної платформи в регіоні?	14
Додаток № 1. Типовий проєкт Порядку міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини.	19
Додаток № 2. Регламент роботи Регіональної платформи Порядку міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини.	26
Додаток № 3. Список нормативних актів, які дають законодавче підґрунтя та можливість функціонування Регіональних платформ.	30

Вступ

З початку 2016 року Експертним центром з прав людини запроваджуються ініціативи спрямовані на посилення захисту прав людини в діяльності правоохоронних органів.

Упродовж 2016-2018 років проведено ряд досліджень спрямованих на вивчення проблем у роботі кримінальної юстиції, які вказали на численні недоліки у цій сфері та системні порушення прав людини.

Однією з причин наявності численних проблем — є відсутність належної комунікації між державними правовими інститутами.

На практиці в цьому вдалось переконатись під час реалізації ЕЦПЛ ініціативи із запровадження регіональних механізмів протидії порушенням прав людини. Так, у 15 регіонах України створені офіси громадських детективів, які покликані протидіяти порушенням прав людини поліцією.

У ході налагодження взаємодії офісів громадських детективів з державними правовими інститутами, виявлено ряд проблем, які перешкоджають ефективному попередженню та належному розслідуванню порушень прав людини, зокрема відсутності належної комунікації та ефективної взаємодії між державними правовими інститутами.

Встановлено, що фактично в державі відсутня практика прямої взаємодії державних правових інститутів між собою та з громадськістю у напрямку забезпечення дотримання прав людини на місцевому рівні (на рівні окремої області). Як правило, взаємодія має суто формальний характер та в переважній більшості зводиться до офіційного листування або публічних звернень. Деякі інститути відверто самоізолюються від інших і не бажають прямого контакту. Такий характер спілкування заважає швидкому реагуванню на порушення прав людини і не дозволяє ефективно реагувати на системні проблеми у діяльності вказаних вище інституцій.

Рішенням цієї проблеми може стати створення Регіональних платформ взаємодії безпекових служб та громадськості з посилення захисту прав людини в кожній області держави.

В посібнику узагальнено та впорядковано досвід відкриття таких платформ взаємодії в Донецькій, Дніпропетровській, Луганській, Львівській та Херсонській областях, описано основні проблеми, на які необхідно звернути увагу при її організації та типові документи з цих питань, висвітлено законодавство, яке є підґрунтям для її роботи. Окрім того, у посібнику надано покроковий алгоритм створення Регіональної платформи «Діалог безпеки» в окремому регіоні.

Що таке «Діалог безпеки»?

«Діалог безпеки» – це майданчик прямої взаємодії Служби безпеки України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Державної прикордонної служби України з організаціями громадянського суспільства на національному та регіональному рівнях з метою захисту прав і свобод людини.

Ініціатива започаткована на початку 2019 року неурядовими організаціями Freedom House Ukraine, Експертний центр з прав людини, ВОСТОК-SOS та Український інститут з прав людини з метою організації ефективної співпраці громадянського суспільства з безпековими службами в Україні та створення дієвого демократичного цивільного контролю.

Robin Seaward, Deputy Special Defence Adviser (Посольство Британії) під час презентації ініціативи «Ефективна співпраця громадянського суспільства з безпековими службами в Україні» звернув увагу присутніх на певні складнощі з перекладом "Oversight" ("здійснення контролю за", "нагляд"):

«У пострадянських суспільствах «контроль» — це "роби так, як тобі сказали". Між тим, у євроатлантичному колі тлумачення слова "Oversight" відбувається в контексті розуміння 'розбудови стосунків довіри'. Було б чудово, якби в Україні цей термін теж так перекладався», — зауважив Robin.

«Для того, щоб працювала довіра, треба навчити людей поводити себе таким чином, щоб їх поведінка викликала довіру, — продовжив Robin Seaward. — Громадянському суспільству треба навчатися цьому, а всім залученим міністерствам, структурам, відомствам слід навчитися делегувати повноваження на місцевий рівень. Зрозуміло, що це величезний крок в сторону від того, до чого історично звикли жителі пострадянського регіону. Але довіра вибудовується роками та десятиліттями. І ви вже стоїте на цьому шляху».

Що таке Регіональна платформа взаємодії безпекових служб та громадськості «Діалог безпеки», її місія та завдання?

Регіональна платформа «Діалог безпеки» – це майданчик міжвідомчої та міжсекторної взаємодії безпекових служб України, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства, метою якого є забезпечення ефективної співпраці між ними щодо посилення захисту прав і свобод людини.

Місія Регіональної платформи «Діалог безпеки»

Місія Регіональної платформи «Діалог безпеки» - консолідація зусиль її учасників задля забезпечення ефективного попередження, виявлення та припинення порушень прав людини у сфері діяльності безпекових служб України шляхом **налагодження прямої взаємодії учасників платформи та** дієвого демократичного цивільного контролю.

Завдання Регіональної платформи «Діалог безпеки»

➔ побудова ефективної взаємодії регіональних підрозділів безпекових служб України (Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України та Міністерства оборони України), державних органів, органів місцевого самоврядування із організаціями громадянського суспільства з метою забезпечення ефективної співпраці щодо попередження, якнайшвидшого реагування на порушення прав людини та сприяння належному розслідуванню виявлених порушень;

➔ організація ефективного обміну інформацією між зазначеними інститутами та громадськістю шляхом проведення регулярних зустрічей та інших спільних заходів в т.ч. в онлайн форматі;

- ➔ підвищення прозорості роботи безпекових служб та забезпечення ефективного громадського контролю за станом реагування відповідних органів на виявлені порушення прав людини та їх поновленням;
- ➔ організація цілодобового прийому інформації (онлайн режим) про порушення прав людини, а також направлення цієї інформації до відповідного органу або декількох органів для вжиття негайних заходів реагування;
- ➔ регулярне інформування громадськості та місцевої територіальної громади про результати взаємодії (Регіональної платформи) через окремий інтернет-сайт, а також на сайтах суб'єктів взаємодії;
- ➔ напрацювання спільних заходів з метою попередження грубих порушень прав людини в діяльності безпекових служб.

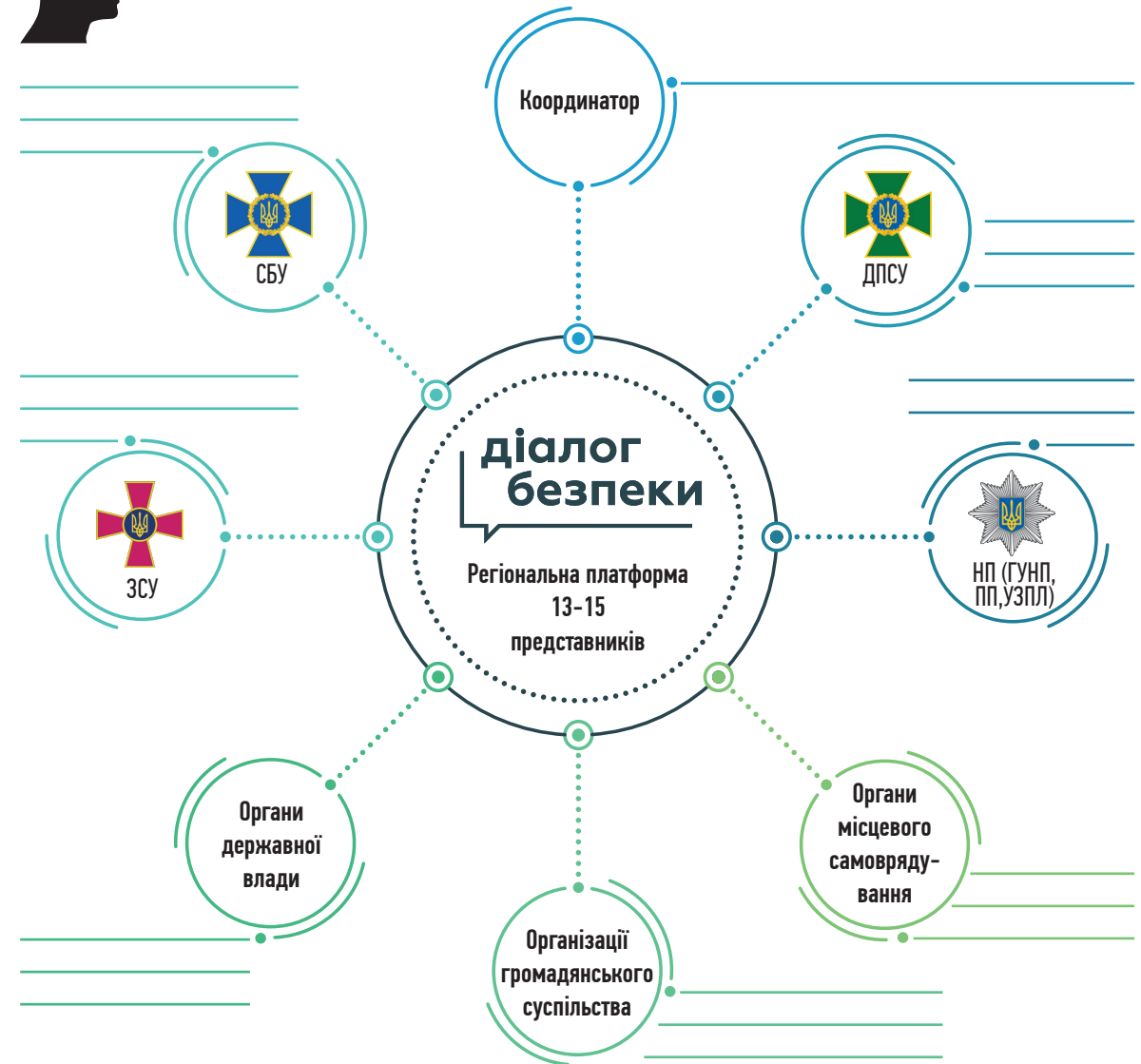

Який основний склад Регіональної платформи?

- ➔ Координатор Регіональної платформи «Діалог безпеки».
- ➔ Представники безпекових служб в регіоні:
- ➔ Служби безпеки України;
- ➔ Державної прикордонної служби України;
- ➔ Збройних сил України;
- ➔ Національної поліції України (Головні Управління в областях; Управління патрульної поліції України; Управління дотримання прав людини Національної поліції України);

➔ **Інші безпекові служби**, діяльність яких важлива в конкретній територіальній громаді.

➔ **Представники організацій громадянського суспільства** (громадські організації, які здійснюють діяльність на території відповідної області; окремі громадські активісти), які виявили бажання брати участь у роботі платформи (далі – ОГС).

За потреби, кожна Регіональна платформа «Діалог безпеки» може залучити до своєї роботи інших представників, дотичних до вирішення безпекових проблем: регіональні органи державної влади та місцевого самоврядування, експерти, центри правової допомоги тощо.

З метою забезпечення взаємодії між членами Регіональної платформи, керівники відповідних органів та організацій визначають постійних представників. Безпекові органи закріплюють таких осіб на підставі відповідних наказів з одночасним інформуванням координатора про їх контактні дані (ПІБ, посаду, номер телефону та адресу електронної пошти).

Хто такий координатор Регіональної платформи «Діалог безпеки»?

Забезпечення належної взаємодії учасників Регіональної платформи «Діалог безпеки» покладається на координатора Регіональної платформи.

Обов'язки координатора Регіональної платформи «Діалог безпеки»?

- ➔ приймає повідомлення про порушення прав людини та інші резонансні події, які можуть вплинути на стан дотримання прав людини в діяльності безпекових служб;
- ➔ веде облік та систематизацію звернень, які надходять до Регіональної платформи. Приймає рішення про винесення звернень на засідання Регіональної платформи, якщо воно відповідає визначеним критеріям, або про передачу його до відповідної служби/органу;
- ➔ відстежує стан розгляду звернень, які виносились на засідання Регіональної платформи, а також стан виконання рішень, прийнятих у ході засідання;
- ➔ забезпечує обмін інформацією між безпековими службами та ОГС;
- ➔ вживає заходів до вирішення системних проблем, які перешкоджають безпековим службам ефективно виконувати свої функції, якщо таке можна вирішити через Регіональну платформу;
- ➔ організовує та модерує засідання Регіональної платформи, веде протокол засідання;
- ➔ здійснює моніторинг інформації про порушення прав і свобод людини в регіоні, які стосуються діяльності безпекових служб;
- ➔ терміново передає повідомлення, які містять ознаки кримінального правопорушення, до відповідних органів з метою забезпечення негайного реагування на них.

Який порядок діяльності Регіональної платформи «Діалог безпеки»?

Робота Регіональної платформи «Діалог безпеки» здійснюється шляхом проведення регулярних та позачергових засідань.

Будь-хто (представники місцевої громади, ОГС, влади чи безпекових органів у т.ч. учасників Регіональних платформ), може звернутись до координатора Регіональної платформи «Діалог безпеки» зі скаргою чи пропозицією щодо покращення взаємодії безпекових служб у регіоні. Координатор зобов'язаний зафіксувати таке звернення і вести постійний облік всіх звернень. Якщо отримана інформація свідчить про порушення прав людини, яке потребує негайного реагування, координатор невідкладно інформує про цей факт відповідний безпековий орган (органи), у компетенції якого є реагування на порушення, а також орган на який була отримана скарга.

В подальшому координатор відстежує стан реагування, а також інформує про це заявника (потерпілого) та Регіональну платформу, під час проведення регулярного засідання.

За потреби, координатор скликає позачергове засідання представників безпекових служб, дотичних до вирішення зазначеної проблеми з метою забезпечення якнайшвидшої координації спільних дій. Підставою для організації позачергового засідання є відповідність інформації отриманої координатором визначеним **критеріям прийнятності**. Про необхідність проведення позачергового засідання окремих представників Регіональної платформи «Діалог безпеки», координатор інформує керівників відповідних органів шляхом направлення офіційних листів. В листі зазначається суть проблеми, перелік органів, які запрошуються на позачергове засідання, дата, час та місце проведення засідання. Позачергове засідання платформи має відбутись не пізніше п'ятиденного терміну з моменту отримання такого повідомлення. На позачергове засідання запрошуються відповідальні представники органів, до компетенції яких відноситься вирішення зазначених питань та, за необхідності, інших безпекових служб чи державних органів.

З метою покращення взаємодії безпекових органів та громадськості, поточного контролю за дотриманням прав і свобод людини в регіоні, вирішення питання щодо усунення системних порушень у цій сфері, **проводяться чергові засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки»**. Такі засідання мають відбуватись не рідше ніж один раз на квартал.

До участі у черговому засіданні Регіональної платформи «Діалог безпеки» запрошуються представники всіх органів та організацій, які входять до її складу. На чергових засіданнях обговорюються пропозиції щодо покращення взаємодії безпекових служб та громадськості, питання про найбільш грубі порушення прав людини в регіоні, які стосуються роботи безпекових служб та результати реагування відповідними органами на отримані повідомлення, та рішення прийняті на минулих засіданнях.

За наслідками кожного засідання Регіональної платформи (позачергового чи чергового) складається протокол, в якому фіксуються всі питання, які виносились на її розгляд, а також рішення прийняті за результатами їх розгляду. Копія протоколу направляється всім учасникам відповідного засідання.

Безпекові органи реагують на виявлені порушення виключно в межах компетенції та у спосіб, визначений законодавством, яке регулює їх діяльність. Розглянуті питання та рішення прийняті за результатами засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки» вносяться координатором до відповідного Електронного реєстру.

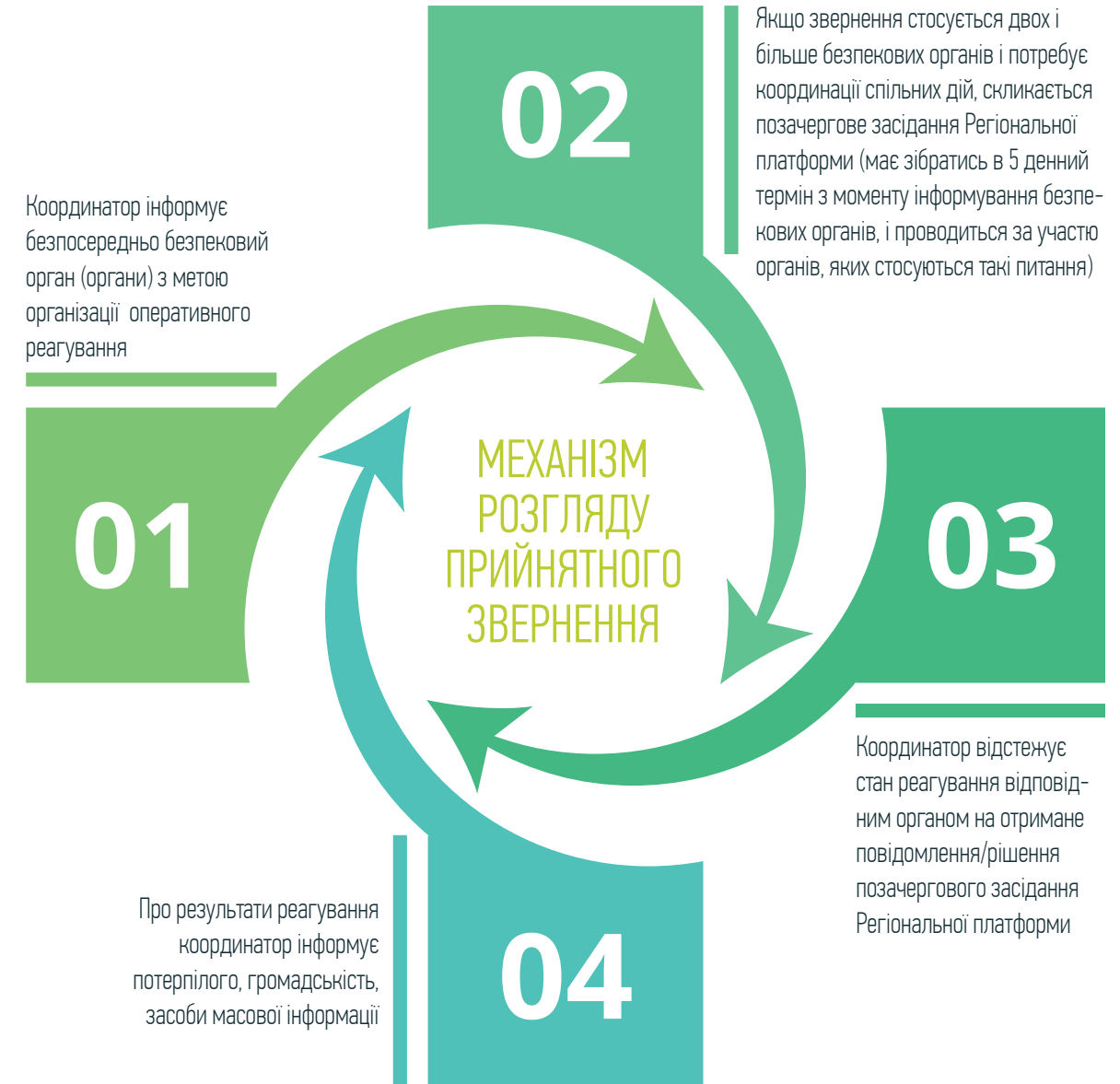
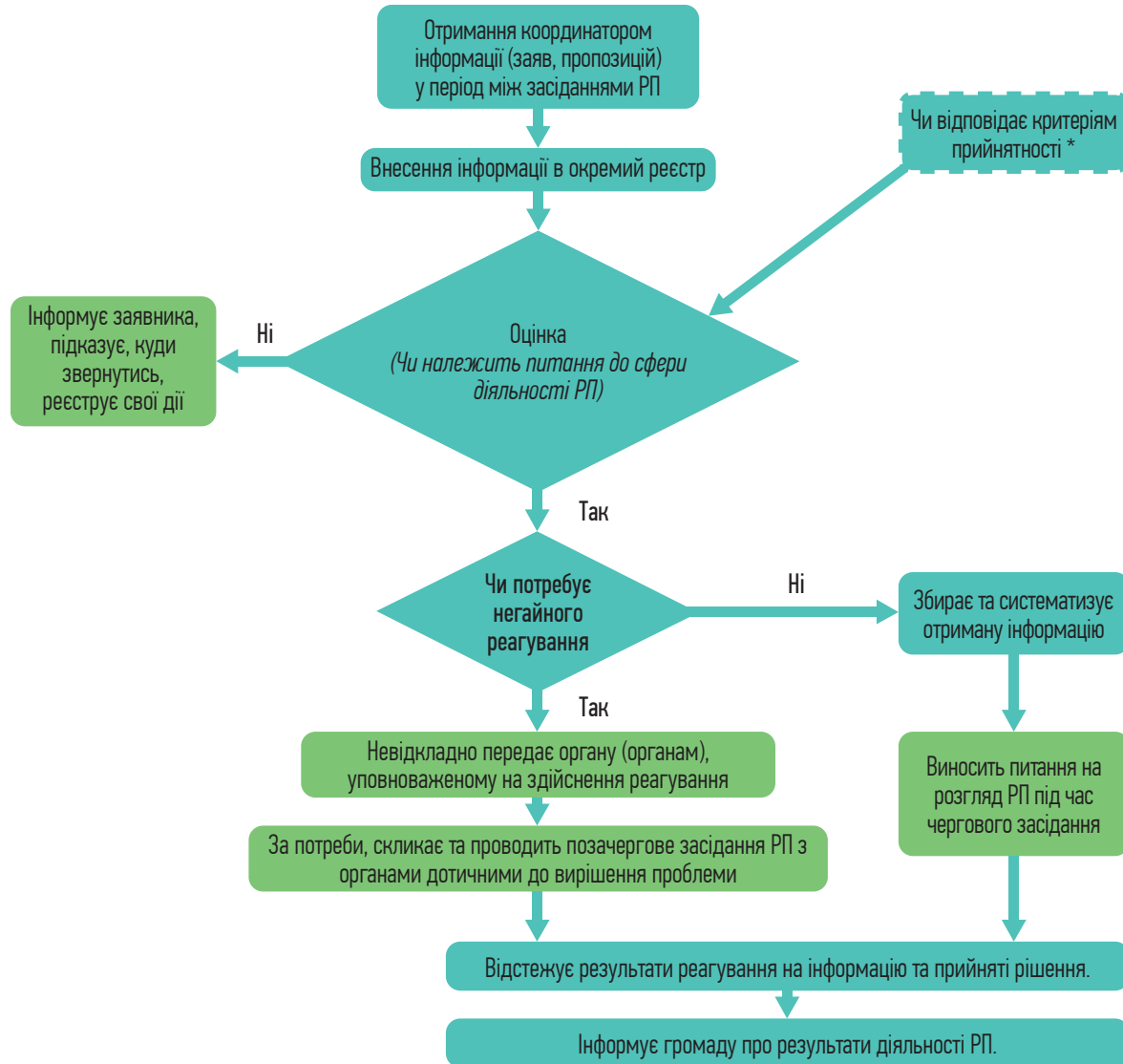

Схематично порядок організації роботи Регіональної платформи «Діалог безпеки» можна відобразити наступним чином

Які критерії прийнятності звернень/інформації, яка може бути винесена на розгляд платформи?

Інформація отримана координатором виноситься на розгляд Регіональної платформи, якщо вона містить:

- ➔ рекомендації, які можуть покращити стан взаємодії безпекових органів між собою, а також безпекових органів та громадськості;
- ➔ відомості про порушення прав і свобод людини, розгляд яких відноситься до компетенції двох і більше безпекових органів, які можуть бути вирішені Регіональною платформою;
- ➔ повідомлення про катування чи інші жорстокі, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поведінки в діяльності безпекових служб;
- ➔ повідомлення про незаконні методи дізнання та досудового розслідування;
- ➔ повідомлення про грубі порушення права особи на захист;
- ➔ незаконне обмеження права особи на свободу та особисту недоторканість;
- ➔ систематичні (2 і більше), на думку заявників, не реагування на порушення прав людини з боку безпекових служб;
- ➔ факти порушення прав людини, які набули значного суспільного резонансу;
- ➔ інші критерії, які визначить відповідна Регіональна платформа в процесі своєї діяльності.

Важливо! На розгляд Регіональної платформи «Діалог безпеки» не виносяться повідомлення, які не стосуються діяльності безпекових служб.

Які інші ключові моменти у діяльності платформи?

- ➔ всі питання, які виносяться на засідання Регіональної платформи, заносяться координатором до відповідного Електронного реєстру;
- ➔ у засіданнях Регіональної платформи можуть брати участь представники інших органів державної влади та місцевого самоврядування, представники громадськості, потерпілі від правопорушень з урахуванням специфіки винесеного питання;
- ➔ представники безпекових служб також можуть звертатись до Регіональної платформи з метою вирішення системних проблем, які заважають ефективному виконанню покладених на службу завдань, і можуть бути вирішені Регіональною платформою;
- ➔ безпекові органи реагують на виявлені порушення виключно в межах та у спосіб, визначений законодавством, яке регулює їх діяльність.

Як оформлюється рішення Регіональної платформи «Діалог безпеки»?

За результатами кожного засідання Регіональної платформи ведеться та складається протокол. Протокол має містити порядок денний (питання які розглядалися), список учасників засідання та рішення прийняті в ході засідання за всіма питаннями, які виносились на її розгляд.

Право голосу під час прийняття рішень мають виключно учасники Регіональної платформи «Діалог безпеки».

У разі проведення позачергового засідання протокол направляється для врахування в роботі тим органам, до компетенції яких відноситься вирішення конкретних питань, а при чергових – усім учасникам Регіональної платформи.

A large rectangular area with a dark border and rounded corners, containing horizontal lines for writing notes.

**Який порядок створення
Регіональної платформи
«Діалог безпеки» в регіоні?**

Ключовим моментом у створенні Регіональної платформи «Діалог безпеки» у відповідній територіальній громаді, є наявність запиту громади, а також прийняття рішення про створення та організацію діяльності Регіональної платформи у відповідному регіоні. Ініціатором може виступити громадська організація чи окремі представники громади, готові взяти на себе відповідальність стати засновником та/або координатором Регіональної платформи «Діалог безпеки».

**Покроковий алгоритм роботи координатора
Регіональної платформи «Діалог безпеки»**

Крок № 1

Організувати та провести установчі зустрічі з керівниками безпекових служб у відповідному регіоні (без широкого розголосу події).

При проведенні зустрічей необхідно:

- ➔ ознайомити керівництво з тим, що таке Регіональна платформа «Діалог безпеки», метою її створення, порядком та принципами роботи;
- ➔ проінформувати про користь Регіональної платформи для безпекових служб (можливість винести на розгляд проблемні питання у діяльності безпекових служб та взаємодії, отримання адекватної оцінки дій служби з боку представників громадськості та зниження тиску з боку радикально налаштованих представників);
- ➔ обґрунтувати можливість діяльності платформи на підставі міжнародних та наці-

ональних законодавчих норм, перелік яких міститься у додатку № 3;

- ➔ отримати від керівника контакти відповідальної особи, яка буде приймати безпосередню участь у її діяльності;
- ➔ занотувати побажання керівника щодо майбутньої діяльності платформи;
- ➔ надати проєкт розробленого Порядку міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини (далі – Порядок взаємодії «Діалог безпеки») для узгодження його положень (типовий Порядок міститься у додатку №1);
- ➔ погодити термін, протягом якого відповідна служба може подати координатору пропозиції до вказаного вище порядку.

Крок № 2

Провести зустріч із найбільш активними представниками громадянського суспільства у регіоні (підібрати 3-4 громадські організації, або лідерів думок, які можуть бути зацікавлені у створенні Регіональної платформи і поділяють її місію та цінності).

При проведенні зустрічей необхідно:

- ➔ ознайомити представників ОГС/громадських активістів з принципами роботи Регіональної платформи;
- ➔ проінформувати про користь Регіональної платформи для громадян/громади в цілому;
- ➔ отримати контакти визначених від ОГС відповідальних осіб, які готові брати участь у діяльності Регіональної платформи;
- ➔ занотувати побажання щодо діяльності майбутньої платформи від ОГС;
- ➔ надати представникам громади для узгодження проєкт розробленого Порядку взаємодії «Діалог безпеки»;
- ➔ погодити термін, протягом якого ОГС мають можливість надати пропозиції до Порядку взаємодії «Діалог безпеки».

Крок №3

Організувати та провести установчу зустріч представників безпекових служб, неурядових громадських організацій та представників громади, готових долучитись до створення Регіональної платформи «Діалог безпеки», з метою узгодження ключових моментів взаємодії.

У ході зустрічі:

- ➔ презентувати ініціативу за допомогою спеціально розроблених презентацій;
- ➔ надати можливість висловитись усім учасникам щодо подальшої взаємодії та можливих проблемних питань;
- ➔ обов'язково скласти протокол установчої зустрічі, до якого занести усі висловлені пропозиції та побажання учасників;
- ➔ за можливості, запросити представників ЗМІ для висвітлення заходу перед громадськістю.

Крок № 4

За результатами установчих зустрічей зібрати усі пропозиції до Порядку взаємодії «Діалог безпеки».

Крок № 5

Організувати спільне підписання Порядку взаємодії «Діалог безпеки».

При підготовці необхідно:

- ➔ узгодити текст Порядку взаємодії «Діалог безпеки» з усіма учасниками платформи;
- ➔ визначити та узгодити з майбутніми учасниками Регіональної платформи оптимальне місце та час проведення заходу (підписання Порядку взаємодії «Діалог безпеки»);
- ➔ визначити склад учасників, обов'язково врахувати, що порядок має підпису-

вати керівник або заступник керівника відповідного безпекового органу/громадської організації;

➔ з метою інформування громадськості про відкриття Регіональної платформи залучити регіональні засоби масової інформації.

Важливо! В ході проведення підписання Порядку, необхідно узгодити точну дату проведення першого засідання Регіональної платформи.

Крок № 6

Підготувати необхідні матеріали для проведення першого засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки» в регіоні.

З цією метою:

- ➔ визначити оптимальне місце проведення заходу (нейтральне для безпекових служб);
- ➔ реєстраційний список учасників;
- ➔ проєкт порядку денного засідання;
- ➔ підготувати питання, які будуть винесені для обговорення на засідання Регіональної платформи згідно із Регламентом регіональної платформи, який знаходиться у додатку № 2.

Важливе для підготовки питань!

- Для обговорення необхідно вибрати 4-6 найбільш актуальних питань, які є прийнятними у діяльності Регіональної платформи «Діалог безпеки»;
- Інформацію від учасників платформи необхідно отримати не пізніше ніж за десять днів до засідання платформи;
- Не пізніше ніж за п'ять днів до засідання платформи поінформувати учасників про питання, які будуть розглянуті на засіданні платформи.
- Завчасно визначити порядок денний та послідовність обговорення таких питань, а також підготувати (за потреби роздрукувати) необхідні матеріали для кожного учасника Регіональної платформи.

Крок № 7

Провести засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки».

Під час проведення засідання:

- ➔ обговорити кожне питання, яке винесено на засідання Регіональної платформи;
- ➔ надати можливість кожному учаснику висловитись з приводу винесеного питання, подати свої аргументи та пропозиції;
- ➔ прийняті узгоджені рішення/пропозиції занести до протоколу;
- ➔ після засідання оформити протокол, забезпечити його підписання всіма учасниками та скерування до безпекових органів.

Крок № 8

Організувати облік відстеження стану виконання рішень, прийнятих за результатами роботи Регіональної платформи «Діалог безпеки», а також оцінку якості реагування безпекових служб на прийняті рішення та інші повідомлення координатора.

Важливо!!! За наявності ситуації не реагування безпековими службами на надіслані повідомлення або питання, які винесено на розгляд платформи (якщо таке реагування належить до компетенції відповідного органу) про порушення прав людини або не усунення негативних наслідків такого правопорушення, координатор інформує про такий факт відповідний орган нагляду, а у разі наявності ознак складу злочину і орган, якому відповідно до статті 216 КПК України, підслідні такі правопорушення.

Крок № 9

Провести інформування громадськості регіону про результати роботи Регіональної платформи «Діалог безпеки».

До цього процесу залучити пресслужби відповідних безпекових органів, регіональні ЗМІ, місцеві громадські організації, державні органи та органи місцевого самоврядування, центри безоплатної вторинної правової допомоги (вказаний перелік не є вичерпним).

Важливо! Для висвітлення діяльності Регіональних платформ створено офіційний вебсайт ініціативи «Діалог безпеки» за адресою: <http://dialohbezpeky.org/>.

Центральним елементом цього вебсайту є широкі можливості зворотного зв'язку з особами, права яких порушені, а також можливість пересічними громадянами за допомогою цього ресурсу повідомити про порушення прав людини, в тому числі подати фото – , відео – матеріали таких дій.

ДОДАТОК № 1.

Типовий проєкт Порядку міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства «Діалог безпеки» на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини.

ПОРЯДОК
МІЖВІДОМЧОЇ І МІЖСЕКТОРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БЕЗПЕКОВИХ СЛУЖБ
ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА «ДІАЛОГ БЕЗПЕКИ» НА
РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД
ЛЮДИНИ В _____ ОБЛАСТІ

ВСТУП / ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

➔ Загальні положення

1. **Порядок міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства «Діалог безпеки» щодо посилення захисту прав і свобод людини в _____ (далі - Порядок взаємодії «Діалог безпеки»), встановлює алгоритм** міжвідомчої і міжсекторної взаємодії органів (безпекових служб, державних органів, органів місцевого самоврядування) та інститутів громадянського суспільства _____ області (далі - суб'єкти міжвідомчої і міжсекторної взаємодії) з метою забезпечення ефективної співпраці між ними щодо посилення захисту прав і свобод людини (своєчасного та ефективного реагування на порушення прав людини).

2. **Алгоритм встановлює** — які дії, ким і коли мають бути вчинені для попередження, комплексного реагування та припинення порушення прав людини, а також забезпечення якісного функціонування безпекового органу.

3. **Порядок взаємодії «Діалог безпеки»** фіксує досягнуті домовленості стосовно

алгоритму (послідовності дій) міжвідомчої і міжсекторної взаємодії відповідних органів, що підтверджується підписами відповідальних осіб зазначених суб'єктів взаємодії.

4. **Суб'єктами міжвідомчої і міжсекторної взаємодії**, які здійснюють заходи з попередження, припинення та комплексного реагування на порушення прав людини є:

- Управління Служби безпеки України у _____ області;
- Головне управління Національної поліції України у _____ області;
- Управління патрульної поліції у _____ області Департаменту патрульної поліції;
- представники Збройних сил України в регіоні ;
- представники Державної прикордонної служби України в регіоні;
- список неурядових громадських організацій.

➔ Визначення термінів:

У цьому Порядку взаємодії «Діалог безпеки» терміни, відповідно до міжнародних документів та Законів України, застосовуються в такому значенні:

Регіональна платформа «Діалог безпеки» – майданчик міжвідомчої та міжсекторної взаємодії безпекових органів, державних органів, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства, метою якого є забезпечення ефективної співпраці між ними щодо посилення захисту прав і свобод людини, а також негайного реагування для припинення виявлених порушень прав людини.

Електронний реєстр інформації – база даних, до якої вносяться відомості про всі заяви та повідомлення про порушення прав людини, системні проблеми в діяльності безпекових органів, які надійшли від громадян, підприємств, установ та організацій, а також представників безпекових служб до Регіональної платформи або самостійно виявлені координатором Регіональної платформи «Діалог безпеки».

Електронний реєстр питань, які виносяться на розгляд Регіональної платформи «Діалог безпеки» – база даних, до якої вносяться всі питання про порушення прав людини, що розглядалися на засіданнях Регіональної платформи.

Міжвідомча взаємодія – комплекс заходів по здійсненню співробітництва різних відомств та належних до них органів, організацій і установ для досягнення єдиних цілей за певним напрямом діяльності.

Міжсекторна взаємодія – координація дій і поєднання ресурсів різних секторів суспільства (державного, громадського, приватного) для виконання спільної діяльності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ АЛГОРИТМУ МІЖВІДОМЧОЇ І МІЖСЕКТОРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ «ДІАЛОГ БЕЗПЕКИ». ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ.

➔ **Мета:** консолідація зусиль суб'єктів взаємодії задля забезпечення ефективного попередження, виявлення та припинення порушень прав людини у сфері діяльності безпекових служб України шляхом налагодження дієвого демократичного цивільного контролю.

➔ **Завдання:**

- побудова ефективної взаємодії регіональних підрозділів безпекових служб України (Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України та Збройних сил України), державних органів, органів місцевого самоврядування із організаціями громадянського суспільства з метою попередження, якнайшвидшого реагування на порушення прав людини та сприяння належному розслідуванню виявлених порушень;

- організація ефективного обміну інформацією між зазначеними інститутами та громадськістю шляхом проведення регулярних зустрічей та інших спільних заходів;

- підвищення прозорості роботи безпекових служб та забезпечення ефективного громадського контролю за станом реагування відповідних органів на виявлені порушення прав людини;

- організація цілодобового прийому інформації (онлайн режим) про порушення прав людини з боку безпекових служб, а також направлення цієї інформації до відповідного органу або декількох органів для вжиття негайних заходів реагування;

- регулярне інформування громадськості та територіальної громади про результати роботи міжрегіональної та міжсекторної взаємодії Регіональної платформи «Діалог безпеки» через окремий інтернет-сайт, а також на сайтах суб'єктів взаємодії (учасників Регіональної платформи «Діалог безпеки»);

- напрацювання спільних заходів з метою попередження грубих порушень прав людини в діяльності безпекових служб.

➔ **Основні принципи взаємодії суб'єктів:** Дотримання законодавства та міжнародних стандартів щодо забезпечення та дотримання прав і свобод людини.

- довіра, законність, результативність, прозорість, взаємоповага, добровільність,

відповідальність, толерантність, конструктивність, рівноправна участь усіх суб'єктів міжвідомчої та міжсекторної взаємодії.

- рівність суб'єктів взаємодії у визначенні проблемних питань щодо порушення прав людини, розробка пропозицій щодо заходів, спрямованих на їх подолання;

- самостійність і незалежність кожного органу (учасника Регіональної платформи «Діалог безпеки») при реалізації узгоджених рішень;

- відповідальність органів, в межах їх компетенції, за якісне і своєчасне виконання узгоджених заходів;

- гласність в процесі проведення такої взаємодії, висвітлення результатів проведеної роботи у засобах масової інформації в межах, які не суперечать вимогам законодавства про захист прав, свобод людини і громадянина, державної та іншої таємниці.

МОНІТОРИНГ І ОЦІНКА

1. З метою забезпечення належної взаємодії між суб'єктами Регіональної платформи «Діалог безпеки» визначається координатор.

2. Координатором може бути особа, яка не є працівником безпекових служб, органів державної влади та місцевого самоврядування, досягла 18 – річного віку, не має не знятої або не погашеної судимості.

3. Повноваження координатора Регіональної платформи «Діалог безпеки»:

- приймає та реєструє повідомлення про порушення прав людини та пропозиції щодо покращення стану взаємодії безпекових органів і громадськості;

- забезпечує обмін інформацією між безпековими службами;

- відслідковує інформацію про порушення прав і свобод людини в регіоні;

- організовує та модерує засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки»;

- веде облік інформації у відповідних електронних реєстрах;

- терміново передає повідомлення до відповідних безпекових служб про виявлені порушення прав людини з метою негайного реагування на них. Обов'язково подає інформацію до правоохоронних органів про виявлені випадки, якщо в них вбачаються ознаки кримінального правопорушення чи загроза щодо його вчинення, для вжиття оперативних заходів щодо перевірки та розслідування цих фактів;

- надає інформацію постраждалій особі або особі, яка звернулась в інтересах постраждалої особи (далі-постраждалі особи), про інших суб'єктів взаємодії, де вона

може отримати додаткову допомогу та про порядок її отримання;

- роз'яснює постраждалим/потерпілим особам про необхідність проведення судово-медичної експертизи у разі наявності в постраждалої особи ознак тілесних ушкоджень, ознак загрози життю та здоров'ю, або якщо вона заявляє про сексуальне насильство, а також інформує її про порядок проведення такої експертизи;

- отримує інформацію про проведення перевірки/розслідування виявленого порушення прав людини, здійснює узагальнення практики та вносить рекомендації щодо ефективної взаємодії по проведенню розслідувань порушень прав людини та протидії ним.

4. З метою забезпечення взаємодії між членами Регіональної платформи «Діалог безпеки», керівники відповідних органів та організацій визначають постійних представників. Безпекові, державні органи та органи місцевого самоврядування закріплюють таких осіб на підставі відповідних наказів з одночасним інформуванням про їх контактні дані (ПІБ, посаду, номер телефону та адресу електронної пошти) координатора Регіональної платформи «Діалог безпеки».

Процес проведення моніторингу

Координатор Регіональної платформи «Діалог безпеки» проводить фіксацію всіх виявлених фактів порушення прав людини в регіоні.

Координатор може отримувати інформацію про порушення прав людини з будь-яких джерел, в тому числі на основі конфіденційного співробітництва з фізичними особами, підприємствами, установами та організаціями.

Фіксація отриманої інформації про порушення прав людини може проводитись будь-яким способом, який не заборонений діючим законодавством (отримання документів, фотографування, отримання пояснень, складання схем, тощо).

Координатор забезпечує внесення всіх отриманих даних про порушення прав людини до Електронного реєстру інформації, а також отримання згоди на обробку персональних даних від потерпілого або заявника.

Збір відповідних даних про кожний випадок порушення прав людини і внесення їх в реєстр буде:

а) надавати чітке уявлення про кількість та характер допущених порушень прав людини в області;

б) допомагати оцінювати ефективність функціонування міжвідомчого і міжсекторного реагування на порушення прав людини.

Метою збору та аналізу відомостей є отримання достовірних даних для реагування та прийняття ефективних рішень на різних рівнях (установи/організації) у випадках порушення прав людини, а також для того, щоб:

- реагування на порушення прав людини відбувалося негайно на усіх рівнях;
- відстежувати і контролювати стан проведення розслідувань порушень прав людини та ефективність реагування відповідним безпековим органом;
- створити ефективний дієвий механізм протидії порушенням прав людини на усіх рівнях;
- висвітлювати правдиві достовірні дані щодо ходу проведення розслідувань чи перевірок по фактам порушення прав людини;
- планувати діяльність Регіональної платформи «Діалог безпеки».

Критерії прийнятності звернень для розгляду на засіданнях Регіональної платформи «Діалог безпеки».

Регіональна платформа «Діалог безпеки» розглядає усі звернення щодо порушення прав людини в регіоні, які надходять до її учасників або самостійно виявлені координатором.

За кожним фактом порушення прав людини координатор має прийняти рішення про інформування відповідного безпекового органу, а також інших органів для реагування та усунення негативних наслідків такого порушення.

На засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки» виносяться звернення або здійснюється розгляд інформації щодо:

- катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки в діяльності безпекових служб;
- грубого порушення права особи на захист;
- незаконного обмеження права особи на свободу та особисту недоторканість;
- порушення прав двох і більше осіб у одній ситуації;
- систематичного, на думку заявників, не реагування на порушення прав людини з боку безпекових служб;

- фактів порушення прав людини, які набули значного резонансу у суспільстві;
- фактів порушення прав і свобод людини, розгляд яких відноситься до компетенції двох і більше безпекових органів, і які не можливо вирішити без стороннього втручання.

На засідання Регіональної платформи можуть виноситись пропозиції щодо покращення стану взаємодії безпекових органів між собою, а також таких органів та громадськості.

✓ Реагування на виявлені порушення.

Після отримання інформації про порушення прав людини, її фіксації та обліку, координатор здійснює її оцінку відповідно до критеріїв прийнятності. За потреби, інформує про вказаний факт безпековий орган, до компетенції якого відноситься вирішення питання про припинення правопорушення або усунення негативних наслідків.

У разі негайного реагування на таке правопорушення відповідним органом та/або усунення його негативних наслідків, про вказані вище обставини координатор інформує (за необхідності) потерпілого, громадськість, засоби масової інформації.

Якщо інформація отримана координатором потребує негайного реагування двох і більше безпекових органів координатор має вчинити так:

- невідкладно, але не пізніше доби з моменту отримання такої інформації, ініціювати питання по проведенню засідання Регіональної платформи;
- інформувати керівників відповідних органів шляхом направлення офіційних листів про необхідність проведення такого засідання (позачергове засідання).

В такому випадку засідання платформи має бути проведено **в п'ятиденний термін** з моменту отримання повідомлення координатора. На позачергове засідання запрошуються відповідальні представники органів, до компетенції яких відноситься вирішення зазначених питань та, за необхідності, інших безпекових служб чи державних органів.

За наявності ситуації не реагування безпековими органами (службами) на надіслані повідомлення або питання, яке винесено на розгляд платформи (якщо таке реагування належить до компетенції відповідного органу) про порушення прав людини або не усунення негативних наслідків правопорушення, координатор інформує про такий факт відповідний орган нагляду, а у разі наявності ознак складу злочину і орган, якому відповідно до статті 216 КПК України, підслідні такі правопорушення.

З метою покращення взаємодії безпекових органів та громадськості, здійснення поточного контролю за дотриманням прав і свобод людини в регіоні, вирішення питання вжиття заходів щодо усунення системних порушень у цій сфері, **проводяться чергові засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки».** Такі засідання мають відбуватись не рідше ніж один раз на квартал. До участі у черговому засіданні Регіональної платформи «Діалог безпеки» запрошуються представники всіх органів та організацій, які входять до її складу. На чергових засіданнях обговорюються пропозиції щодо покращення взаємодії безпекових служб та громадськості, питання про найбільш грубі порушення прав людини в регіоні, які стосуються роботи безпекових служб та результати реагування відповідними органами на отримані повідомлення, та рішення прийняті на минулих засіданнях.

За результатами кожного засідання Регіональної платформи (позачергового чи чергового) складається протокол, до якого вносяться всі питання, які виносились на її розгляд, та узгоджені заходи, які прийняті за результатами розгляду. Копія протоколу направляється всім учасникам відповідного засідання.

Безпекові органи реагують на виявлені порушення виключно в межах компетенції та у спосіб, визначений законодавством, яке регулює їх діяльність.

Всі дані щодо питань, які виносяться на засідання Регіональної платформи, заносяться координатором до відповідного Електронного реєстру.

У засіданнях Регіональної платформи можуть брати участь представники інших органів державної влади та місцевого самоврядування, представники громадськості, потерпілі від правопорушень з урахуванням специфіки винесеного питання.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Суб'єкти взаємодії беруть на себе зобов'язання виконувати вимоги цього Порядку.
  - а) цей Порядок взаємодії набирає чинності від дати його підписання суб'єктом взаємодії;
  - б) цей Порядок взаємодії може переглядатися і доопрацьовуватися з урахуванням вимог суб'єктів взаємодії, а також змін, внесених до національного законодавства України.
  - в) спори, що виникають між суб'єктами взаємодії, вирішуються на основі взаємних домовленостей шляхом переговорів.
  - г) цей Порядок взаємодії складено для кожної сторони, що його підписує.
2. Інші підприємства, установи, організації незалежно від форм власності можуть увійти до складу Регіональної платформи, на підставі рішення Регіональної платформи, якщо вони погоджуються із цим Порядком та зобов'язуються його дотримуватися.

Датою першого засідання Регіональної платформи визначається
« ___ » _____ 20__ року.

СТОРОНИ

Сторони, що підписують Протокол: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ДОДАТОК № 2.

Регламент роботи Регіональної платформи «Діалог безпеки» Порядку міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ МІЖВІДОМЧОЇ І МІЖСЕКТОРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БЕЗПЕКОВИХ СЛУЖБ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА «ДІАЛОГ БЕЗПЕКИ» НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

➔ **Загальні положення.**

1. Цей Регламент визначає порядок організації роботи Регіональної платформи міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства «Діалог безпеки» на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини (далі – Регіональна платформа).
2. Регіональна платформа у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, Порядком міжвідомчої і міжсекторної взаємодії безпекових служб та громадянського суспільства «Діалог безпеки» на регіональному рівні щодо посилення захисту прав і свобод людини, іншими нормативними-правовими актами України, а також цим Регламентом.
3. На першому засіданні Регіональної платформи обирається її секретар з числа учасників.
4. Організаційне забезпечення діяльності Регіональної платформи покладається на координатора Регіональної платформи та секретаря.

➔ **Порядок підготовки та проведення засідань Регіональної платформи.**

5. Організаційною формою діяльності Регіональної платформи є засідання.

Учасники Регіональної платформи мають право брати участь у її засіданнях.

У разі неможливості постійного учасника платформи взяти участь у черговому засіданні, він зобов'язаний завчасно (не пізніше ніж за 1 добу) поінформувати про це координатора Регіональної платформи та запропонувати для участі іншу особу від безпекового органу або представника організації громадянського суспільства (далі – ОГС).

6. Координатор платформи скликає засідання Регіональної платформи та формує порядок денний.

Учасники Регіональної платформи інформуються про дату і час проведення засідання завчасно. Не пізніше як за 15 днів до запланованої дати чергового засідання, координатор Регіональної платформи звертається до безпекових служб та представників ОГС з офіційним листом, в якому інформує про точний час та місце його проведення, а також про питання, які пропонується винести на розгляд Регіональної платформи. Свої зауваження та пропозиції щодо порядку денного та запропонованих на розгляд питань, учасники можуть надати Регіональному координатору не пізніше ніж за 10 днів до дати засідання Регіональної платформи.

Остаточний порядок денний із врахуванням пропозиції учасників Регіональної платформи, Координатор направляє електронною поштою кожному учаснику не пізніше ніж за 5 днів до початку засідання.

7. Чергове засідання Регіональної платформи проводиться не рідше ніж один раз на квартал (чергові засідання).

У разі необхідності оперативного реагування на виявлені порушення, якнайшвидшого усунення негативних наслідків, засідання платформи проводиться у п'ятиденний термін з моменту надходження звернення про порушення прав людини або отримання відповідної інформації.

8. Засідання Регіональної платформи вважається повноважним, якщо в ньому бере участь не менше половини від складу її учасників.

Якщо у засіданні бере участь менше половин учасників координатор Регіональної платформи оголошує про перенесення або відкладення засідання на інший час, про що складається відповідне протокольне рішення.

9. Перед початком засідання секретар Регіональної платформи проводиться пись-

мова реєстрацію учасників та запрошених на засідання осіб.

Порядок проведення засідання та прийняті рішення затверджуються протоколом, який підписується Регіональним координатором та Секретарем.

10. На початку засідання Координатор платформи повідомляє:

– про кількість присутніх учасників на засіданні, та представництво відповідних органів/організацій;

– про причини відсутності учасників на засіданні (якщо вони відомі);

11. Координатор оголошує порядок денний засідання який приймається шляхом голосування та фіксується у протоколі на початку засідання.

13. По кожному з питань порядку денного засідання Регіональної платформи приймається відповідне рішення.

14. Рішення Регіональної платформи приймаються відкритим голосуванням учасників шляхом підняття рук. Голосування за дорученням або передача голосу іншому учаснику Регіональної платформи не допускається. Підрахунок голосів проводиться секретарем на відповідному засіданні. При ухваленні рішень учасник має голосувати «за» чи «проти», крім випадків конфлікту інтересів відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

15. Рішення Регіональної платформи вважається прийнятим, якщо за нього проголосували більшість присутніх на засіданні учасників.

➔ **Підготовка, підписання та оприлюднення рішень Регіональної платформи.**

16. Рішення Регіональної платформи оформлюються протоколом, в якому викладаються висновки та рекомендації.

Протокол має містити:

1) дату та місце проведення засідання;

2) час початку та закінчення засідання;

3) прізвище та ініціали всіх присутніх на засіданні учасників Регіональної платформи «Діалог безпеки», а також назви відповідних організацій, які вони представляють; прізвище та ініціали, посади, назви установ, організацій усіх запрошених осіб, які брали участь у засіданні;

4) порядок денний засідання;

5) формулювання питань, що розглядалися на засіданні із зазначенням черговості їх розгляду та результатів голосування;

6) прийняті Регіональною платформою рішення за результатами голосування окремо з кожного питання порядку денного.

21. Протокол засідання Регіональної платформи підписується присутніми на засіданні учасниками не пізніше ніж протягом трьох календарних днів після проведення засідання. Підготовку, підписання та оприлюднення протоколів засідань та висновків Регіональної платформи організовує координатор регіональної платформи.

23. Копія підписаного в установленому порядку протоколу засідання Регіональної платформи протягом двох календарних днів після підписання надсилається координатором платформи електронною поштою учасникам у сканованому вигляді у форматі «pdf».

На вимогу учасника Регіональної платформи копія протоколу може бути надана йому в паперовій формі.

24. Оригінали протоколів зберігаються у Регіонального координатора.

25. Учасник Регіональної платформи не може брати участь у розгляді питання та прийнятті рішення за наявності конфлікту інтересів (реального чи потенційного), визначеного Законом України «Про запобігання корупції».

26. За наявності реального чи потенційного конфлікту інтересів учасник зобов'язаний заявити про це до початку розгляду питання.

➔ **Забезпечення прозорості діяльності Регіональної платформи**

27. Оголошення про проведення засідань Регіональної платформи, їх порядок денний, протоколи та висновки оприлюднюються на офіційному вебсайті <https://www.dialohbezpeky.org/> із забезпеченням захисту конфіденційної інформації.

28. Засідання Регіональної платформи відкриті для представників засобів масової інформації (в якості спостерігачів, без втручання в роботу Регіональної платформи).

29. У засіданнях Регіональної платформи можуть брати участь представники інших органів державної влади та місцевого самоврядування, представники громадськості, потерпілі від правопорушень з урахуванням специфіки винесеного питання.

ДОДАТОК № 3.

Список нормативних актів, які дають законодавче підґрунтя та можливість функціонування Регіональних платформ.

Назва нормативного акту	Витяг з тексту нормативного акту
Міжнародні нормативно – правові акти	
Рекомендація ПАРЄ № 1402 (1999) «Про нагляд за органами державної безпеки в країнах-членах Ради Європи»	Приватні особи повинні мати право доступу до інформації, зібраної службами внутрішньої безпеки. Винятки щодо реалізації цього права, пов'язані з інтересами національної безпеки, мають бути визначені законом.
Рекомендація ПАРЄ № 1713 (2005) «Про демократичний нагляд за ситуацією у сфері безпеки в країнах-членах»	Демократичний нагляд здійснюється за допомогою ряду спеціальних інструментів, покликаних забезпечити політичну підзвітність і прозорість у сфері безпеки. До цих інструментів належать, зокрема, більш загальні напрями діяльності, спрямовані на зміцнення нормальних відносин між різними структурами, що утворюють сферу безпеки, з одного боку, гілками влади і представниками громадянського суспільства - з іншого.
Національне законодавство	
Стаття 1, 3, 21 Конституції України	Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

<p>Закон України «Про національну безпеку України»</p>	<p>Демократичний цивільний контроль - комплекс здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних, кадрових та інших заходів для забезпечення верховенства права, законності, підзвітності, прозорості органів сектору безпеки і оборони та інших органів, діяльність яких пов'язана з обмеженням у визначених законом випадках прав і свобод людини, сприяння їх ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій, зміцненню національної безпеки України;</p> <p>У межах повноважень, наданих відповідно до Конституції України, сектор безпеки і оборони підлягає демократичному цивільному контролю (далі - цивільний контроль).</p> <p>Система цивільного контролю складається у тому числі і з громадського контролю.</p> <p>Предметом цивільного контролю є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дотримання вимог Конституції і законів України у діяльності органів сектору безпеки і оборони, недопущення їх використання для узурпації влади, порушення прав і свобод людини і громадянина; 2) зміст і стан реалізації стратегій, доктрин, концепцій, державних програм та планів у сферах національної безпеки і оборони; 3) стан правопорядку в органах сектору безпеки і оборони, їх укомплектованість, оснащеність сучасним озброєнням, військовою і спеціальною технікою, забезпеченість необхідними запасами матеріальних засобів та готовність до виконання завдань за призначенням у мирний час та в особливий період; 4) ефективність використання ресурсів, зокрема бюджетних коштів, органами сектору безпеки і оборони.
---	---

	<p>Громадяни України беруть участь у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, членами яких вони є, через депутатів місцевих рад, особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до державних органів у порядку, встановленому Конституцією України, Законом України «Про громадські об'єднання» та іншими законами України. Сфера громадського контролю може бути обмежена виключно <u>Законом України</u> «Про державну таємницю».</p> <p>Громадським об'єднанням, зареєстрованим у встановленому законом порядку, гарантується відповідно до Конституції і законів України, а також статутних положень можливість:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) отримувати в установленому порядку від державних органів, зокрема від керівників складових сектору безпеки і оборони, інформацію з питань діяльності складових сектору безпеки і оборони, крім інформації з обмеженим доступом; 2) здійснювати дослідження з питань національної безпеки і оборони, публічно презентувати їх результати, створювати для цього громадські фонди, центри, колективи експертів тощо; 3) проводити громадську експертизу проєктів законів, рішень, програм, представляти свої висновки і пропозиції для розгляду відповідним державним органам; 4) брати участь у громадських дискусіях та відкритих парламентських слуханнях з питань діяльності і розвитку сектору безпеки і оборони, питань правового і соціального захисту військовослужбовців та працівників розвідувальних та правоохоронних органів, зокрема звільнених у запас чи відставку, учасників бойових дій та членів їх сімей.
<p>Закон України «Про Службу безпеки України»</p>	<p>Служба безпеки України інформує про свою діяльність через засоби масової інформації, шляхом надання відповідей на запити на доступ до публічної інформації та в інших формах у визначеному законодавством порядку.</p> <p>Громадяни України та їх об'єднання, інші особи сприяють законній діяльності Служби безпеки України на добровільних засадах.</p>

<p>Закон України «Про Національну поліцію України»</p>	<p>Поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку.</p> <p>Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.</p> <p>Поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань.</p> <p>Співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності.</p>
<p>Закон України «Про Державну прикордонну службу України»</p>	<p>Одним із основних принципів діяльності Державної прикордонної служби України є взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями при здійсненні покладених на Державну прикордонну службу України завдань.</p>
<p>Закон України «Про оборону»</p>	<p>Підготовка держави до оборони в мирний час включає забезпечення відкритого і демократичного цивільного контролю у сфері оборони в порядку, визначеному законодавством та з дотриманням вимог щодо збереження державної таємниці; Міністерство Оборони України як центральний орган виконавчої влади забезпечує реалізацію заходів демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України.</p>
<p>Закон України «Про Збройні Сили України»</p>	<p>Збройні Сили України здійснюють свою діяльність на принципах гласності, відкритості для демократичного цивільного контролю.</p>

<p>Указ Президента України прорішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»</p>	<p>РОЛЬ ТА МІСЦЕ СУСПІЛЬСТВА В РОЗВИТКУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ</p> <p>Пріоритетами у цьому напрямі мають бути:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) створення правових, організаційних і фінансово-матеріальних умов для залучення громадських організацій та громадян до процесу формування і реалізації державної політики з питань безпеки і оборони, зокрема, шляхом здійснення: консультацій з громадськістю, громадських слухань тощо, активізації діяльності громадських рад при міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади; матеріальної підтримки та заохочення проведення громадськими організаціями та громадянами досліджень з питань безпеки і оборони з урахуванням вимог законодавства; громадської експертизи проектів законів, урядових рішень, концепцій, стратегій та державних програм з питань безпеки і оборони; 2) створення умов для здійснення ефективного громадського контролю за діяльністю складових сектору безпеки і оборони шляхом: розширення формату та механізму інформування громадськості про їх діяльність та виконання покладених на них завдань; посилення відповідальності керівників відповідних складових сектору безпеки і оборони за своєчасне реагування на звернення громадських організацій та громадян, повідомлення засобам масової інформації про неналежне виконання ними своїх завдань і факти порушень прав військовослужбовців, працівників правоохоронних органів та членів їх сімей; 3) сприяння участі громадських організацій у підвищенні готовності складових сектору безпеки і оборони до виконання визначених їм завдань шляхом:
---	--

	<p>консолідації різних громадських ініціатив та рухів у підтриманні глобальної стратегії з протидії тероризму, створення багатофункціональної системи антитерористичних дій і мінімізації терористичних загроз;</p> <p>формування у громадян активної позиції протидії терористичній діяльності в будь-яких проявах, запровадження системи залучення громадськості до протидії тероризму для сприяння його виявленню та запобіганню;</p> <p>створення умов для залучення громадських організацій до військово-патріотичного виховання молоді, підготовки громадян до захисту Батьківщини;</p> <p>удосконалення законодавчого забезпечення з питань розвитку волонтерського руху в Україні, підвищення якості надання волонтерської допомоги;</p> <p>залучення громадськості до процесів розвитку складових сектору безпеки і оборони, зокрема у питаннях покращення їх соціального, медичного та матеріально-технічного забезпечення, раціонального використання державних ресурсів.</p>
<p>Закон України «Про громадські об'єднання»</p>	<p>Органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування можуть залучати громадські об'єднання до процесу формування і реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення, зокрема, шляхом проведення консультацій з громадськими об'єднаннями стосовно важливих питань державного і суспільного життя, розроблення відповідних проектів нормативно-правових актів, утворення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів при органах державної влади, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, в роботі яких беруть участь представники громадських об'єднань.</p>

Контакти координаторів Регіональних платформ взаємодії безпекових служб та громадськості у регіонах

Дніпропетровська область
КРУПІЙ Оксана Володимирівна
krupiydndz@gmail.com
 тел: 097 541 38 55

Донецька область
ВАСИЛЬЄВ Євгеній Анатолійович
vasylievyevhenii@gmail.com
 тел: 066 996 86 33

Львівська область
ГАТАЛЯК Тарас Іванович
hatalyak.t@gmail.com
 роб: 050 317 01 97
 моб: 067 672 83 85

Луганська область
ЛОМКОВА Ірина Сергіївна
llomkova2014@gmail.com
 тел. 096 079 68 93

Херсонська область
КУЦЕНКО Володимир Вікторович
KBBADVOKAT@gmail.com
 тел: 066 901 30 83

Це видання підготовлено за підтримки Freedom House в рамках проєкту «Ефективний нагляд громадянського суспільства за безпековими службами в Україні».

За зміст публікації відповідають лише автори, і його за жодних обставин не можна вважати таким, що відображає позицію Freedom House.

Автори

© **Сергій Іллюк**, проєктний менеджер ГО «Експертний центр з прав людини»

© **Віктор Чупров**, керівник програми «Права людини в місцях несвободи»

Літературний редактор: Марчук О.В.

Друк: ФОП Захарчук Т.В.

A large rectangular area with a dark blue border and rounded corners, containing horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

